

Ji` la'uii~ e cajme' TÚ^ SIMÓN

Júu^ guicóo~ e catíng~ dseà
quiá' Dseà Jmáang~

1 Jnea~ sii` Tú^, jogui lín'n jaang`
dseà i casíng` Fíi`naa' Dseà
Jmáang~ e quiá' niníi' i júu^ quiá'r~,
jo jmo'ó e ji` la e catíng~ jaléng`
'nú'), dseà quiá' Dseà Jmáang~, i
neáang` sisoo` síjóng` fí' caluú` fíi`
góo`na', i neáang` fí' lí~ se' Ponto
cóo'gui fí' lí~ se' Galacia jogui
fí' lí~ se' Capadocia cóo'gui fí' lí~
se' Asia jogui fí' lí~ se' Bitinia.
²Jo Tiquí'ii' Fidiée~ nicaguíng`
jaléng` 'nú' lamí~ jéeng`gui e laco'
nilíng~na' dseáng` dseà quiá'r`
lí^ laco' jíi~ e nica'f' dsíir'; jo e
jo nicajméer` la'eáang` cóo' 'nía'
Jmiguí` quiá'bre e laco' nijmée`na'
núu'na' júu^ quiá'r`. Jo la'eáang`
cóo' jmi'øong~ Dseà Jmáang~ e
catuú` fí' dse' crúu'ba' nica'íng~
jalé' dsee~ quií'na'.

Jo güi'íim'ba' güea^ quiá'r`
lalíng` e laco' niliseeng`na' juguiú`
júu^ røø`.

Nítab~ dsí'naa' e seë~naa'
cøong` cóo' Fidiée~

³Jo majmifém'baa' Fidiée~,
Tiquiá'^ Fíi'naa' Dseà Jmáang~,
dsuco' la'eáang` e eám` guiúíi~

cóo' jneaa`aa', joba' nicajméer`
e lafa' nicangáang`naa' calé'
catú~ la'eáang` e cají'tu Dseà
Jmáang~ mi~ cangf e cajúin~. Jo e
jo nicuø` júu^ ta~ dsíib` qui`naa'
e seë~naa' cøong` cóo' Fidiée~
⁴lajee~ e síjeeng`naa' e ni'íing`naa'
lajíi~ jalé' e niguo'^ e catíi`naa'
do e nicuø' Fidiée~ jneaa`aa' e
nisi'má'r` fí' níff` quiá'r`. Jo jalé' e
síjeeng`naa' do ja` tóo` jmií` fa' e
ni'íing~ o'gui tóo` jmií` fa' e nili'íi`
o'gui fa' e nilííng` laco'gui cóo` lí^.
⁵Jo co' jáb' líng` 'nú' lajii~ júu^
quiá' Fidiée~, joba' dseà í'bing'
jmóo` í' 'nú' la'eáang` cóo' e
eáang` 'gøiñ' do; jo lajoba' nilí'na'
e nileáang`na' jee~ jalé' iihuí' e
catíng~ jaléng` dseà dsee~ dseà
qui' cartí' mi~ tí' lí~ nití' í' e Fidiée~
nileáiñ` lajaléng` jogui lajalé' e sea`.

⁶Jo la'eáang` e joba' íaang` óo`
'nú' lalíng`, nañi' fa' lajee~ cateá`
jangám~ dsingíng~na' jmiguiub`
jalé' e huíng` fí' jmigui' la. ⁷Jo e
uiing~ e dsingíng~na' lajo e laco'
cuø' lí~ e ne` duu' su dseáng` jái~
líng`na' júu^ quiá' Dseà Jmáang~.
Co' e jái~ líng`na' e júu^ quiá'
Dseà Jmáang~ do líi' lafa' cunée`:
co' song` iing~ dseà nilita~ dsíir' su
dseáng` jái~ cunée` e do osi o' lajo

é, joba' jang' 'né' nisigui' do ni' jib', joguiba' nilili'. Jo eáang'gui quíng' laco' cunee' e jal' líng'na' júu' quía' Dsea' Jmáang- mi' ee'go huíng' dsingíng'na'. Jo nañi' fa' e cunee' do cuøong' lí' íng-, dsu' e júu' quía' Dsea' Jmáang- ja' líi' lajo, co' seab' lata'. Joba' song ja' nilitúng' óo'na' e jal' líng'na' e júu' jo, joba' ni'im' Fidiée' 'nú' e guiúm'ba', jogui e yúb' niseáiñ' 'nú' mi' nití' í' e nigüéeng-tu Fíi'naa' Dsea' Jmáang- fí' jmigüí' la calé' catú'.

⁸Jo 'nú'gui, nañi' fa' ja' mi' cañíng'na' Fíi'naa' Dsea' Jmáang-, dsu' eáam' iing'na'r; jogui lana dseáng' jal' líng'na' júu' quía'r-, nañi' fa' ja' mi' cañíng'na' dsea' do. Jogui dseáng' laniim' eáam' íaang' óo'na' la'ie' e jíi' ja' sea' júu' jial nifo'na' uii' quía'r-, ⁹co' la'eáang' í'bre e caláang'na' jee' jalé' dsee' quíi'na'; co' lajoba' e íing'na' mi' jal' calíng'na' júu' quía' dsea' do.

¹⁰Jo lajii' mali'gui eáang' jaléng' dsea' i' café' cuaiñ' quía' Fidiée' cajmitíiñ' jogui ca'no'r- e quía' jial nileáang' dsea' jee' jalé' dsee' quía'r-, jo cajim' biguir quía' jial guiúng' Fidiée' nijmér' cóo' 'nú'. ¹¹Jo cajmeab' Jmiguí' quía' Dsea' Jmáang- júu' jaléng' i' dsea' i' café' cuaiñ' quía' Fidiée' mali'gui eáang' do lajii' e iihuí' e 'né' nidsingíng' Dsea' Jmáang- jogui jial nili'goiñ' mi' ningf' jo; jogui jaléng' i' dsea' í' cajméer' quijí' i' i' dsea' i' nijaa' do, jogui e jmií' e jíng' e Jmiguí' quía' Fidiée' do e nijaa' i' dsea' do. ¹²Dsu' Fidiée' cajmea'bre i' dsea' í' júu' e lajii' júu' e guiaiñ' do o' e quiaiñ' do

yaaiñ-, co' e jmicóo' 'núb' e júu' do cajo. Jogui lanagui e lab e júu' jo e canúu'na' e nicaguia' yaam' i' dsea' i' caguia' júu' quía' jial nileáang' dsea' jee' dsee' quía'r- la'eáang' cóo' Jmiguí' quía' Fidiée' e jaa' fí' ñifí' quía'r-. Jo lajalé' e la yaam' ángeles i' líng' guotii' Fidiée' cali'iiñ- cangár- jogui cangáiñ- cajo.

Fidiée' iñ- e ni'náng'naa' jee' dsee' quí'naa'

¹³Jo fíi'guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quía' Dsea' Jmáang-, guieeng' guiú' yaang'na' jogui íi' óo'na' røø' lajii' e nijmée'na' dseáng' e ngocáng' óo'ba', jogui güiliseeng'na' e ta' óo'na' e ni'íng'na' lajii' e íaang' dsii' Fidiée' e nicuø'r- 'nú' mi' nití' í' e nijaa'tu Dsea' Jmáang- calé' catú'. ¹⁴Jo co' lanagui nilíng'na' dsea' i' núu' júu' quía' Dsea' Jmáang-, joba' jo' jmée'na' lajii' e 'li' e lí' áa'na' yaang'na' laco'gui lamí' jmoo'na' ie' nú'gui e nilicuíng'na' Fidiée'. ¹⁵Co' 'né' niliseeng'na' laco' jaang' dsea' güeang' e ni'naang'na' jee' jalé' dsee' quíi'na', dsuco' Fidiée'bing' i' cató' 'nú' e ca'uíng'na' dsea' quía'r-, jo íb' dsea' i' líng' jaang' i' güeang' i' ja' dsee' røøng' jíi' cóo'; ¹⁶co' lajob fé' fí' ni' jì' quía' Fidiée': "Güi'naang'na' jee' jalé' dsee' quíi'na' e laco' nilíng'na' dsea' güean', dsuco' jnea' líin'n jaang' i' güeang' i' ja' dsee' røøng' jíi' cóo'."

¹⁷Jo niñib' 'nú' e røøb' ée' Fidiée' cóo' lajaléng' dsea', jo quidsir' í' quía' lajaang' lajaang' dsea' lí' jialco' líi' dsee' quía' dsea', jogui ja' jmóor' ta' guíng' dsea' cajo. Jo

song 'nú' fó'na' Teaa' fí'na' Fidiée', joba' contøom' 'né' e nijmiféng'na' carjó' jmií' e ngíng'na' taang'na' fí' jmií' la. ¹⁸ Jo co' calíe'na' laco' líng' dsea' cóong' quí'na' e seeng'na' e ja' uuiing' sea', joba' Fidiéeb' nicaléaaiñ' 'nú' jee' dsee' quí'na'. Jo dsu' 'nú' niñí'ba' guíú' e ja' caquí' e caláang'na' jee' dsee' quí'na' do cóo' jalé' e tóo' jmií' ni'íing', fa' cunée' osi cutee' é, ¹⁹ dsu' caláam'ba' jee' jalé' dsee' quí'na' la'eáang' cóo' jmií'øong' Fíi'naa' Dsea' Jmáang' e niing' eáang' e catuú' mi' catáin' fí' dse' crúu'. Jo dsea' do, i líng' Jo'se' Jiuung' i guíúng' i ja' si'líng' jí' coo', cajúin' uí' dsee' quí'ii'. ²⁰ Dsuo' lají' malí'ba' nisi'íing' Dsea' Jmáang' e nidsing'íin' lajo, lají' mi' nú'gui' e nitiroo' jmií'úf', dsu' lanagui nicatíb' í', joba' nicagüém'bre fí' jmií'ú' la e laco' nijmér' lají' ta' e si'íin' e laco' nijmicóo'r' 'nú'. ²¹ Jo la'eáang' cóo' Fíi'naa' Dsea' Jmáang', 'nú' nicajáang' yaang'na' fí' jaguó' Fidiée'; jo i dsea' í'bing' i cajmée' e cají'tu' Fíi'naa' Dsea' Jmáang', jogui cajmée' e casáng' dsea' do yá'; joba' 'nú' jáb' nicalíng'na' júu' quíá' Fidiée' jogui nisita'bi' óo'na' cóo' dsea' do cajo.

²² Jogui 'nú', la'eáang' e nicalínú'ba' júu' quíá' Fíi'naa' Dsea' Jmáang', joba' lana nilíng'na' dsea' i jo beáng'gui dsee' yaang' jogui i 'neáang' rúng' la'ó' dsea' quíá' Dsea' Jmáang'; jo lajob' 'né' cajo e nijmi'neáam'bi' dsea' rúng'na' dseáng' e ngocáng' óo'na' jogui cóo' jalé' bí' quí'na'. ²³ Co' 'nú' lanagui nilíng'na' lafa' e

nicangáang'tu' calé' catú', dsu' o' e laco' nicangáang'tu' fí' jmií'ú' la e seeng' tiquí' níqui'na' i cuóong' líjúung'; co' la'eáang' cóo' e júu' quíá' Fidiée' e calíng'na' do, cóo' e joba' nicalí' lajo. Jo e júu' jo ja' tóo' jmií' ni'íing', co' latab' sea'. ²⁴ Co' lalab' fé' fí' ni' j' quíá' Fidiée':

Co' lajím' dsea' jmií'ú' líin' lafa' onuu';
jogui e 'gøin' do lí' lafa' lí' quíá' e onuu' do.

Co' e onuu' do cateáb' té', co' niliquiú' b';
jogui e lí' quíá' do nijíú' b' cajo.

²⁵ Jo dsu' e júu' quíá' Fidiée' do ja' tóo' jmií' ni'íing', co' latab' sea'.

Jo e lab' júu' e quíá' jial laang' dsea' jee' dsee' quíá'r' e nicagua' dsea' jee' 'nú'.

2 Joba' fí'guí' 'nú', dsea' rú'naa' dsea' quíá' Dsea' Jmáang', túu'na' jalé' e 'li' e quí' jmoona' fí' jmií'ú' la, fa' mi' jmií'øong'na' jaléng' dsea' rúng'na', jogui mi' jmicang'na' cóo' jalé' júu' e fo'na', jogui mi' jmoona' e dsihuíng'na' quíá' jaléng' dsea' rúng'na', jogui mi' quíe'na' júu' adsee' cajo. ² Jmeáang' yaang'na' laco'gui jiuung' i ta' cangáang' e 'nó'r' yaang' fí' quíá' níquiá'r' e ni'í'r', co' la'eáang' cóo' e joba' e cuaaiñ'; jo lajobi' 'nú' cajo, cuóo' fí' yaang'na' e ni'íing'na' layaang' júu' quíá' Fidiée' la'eáang' cóo' Jmiguí' quíá'r' e laco' nidsicuáng'gui quí'na' cóo' jalé' e júu' jo, jo lajoba' niléang'na' jee' jalé' dsee' quí'na'. ³ Co' lana lajam'ba' eáang'

já⁻ nicalilí[^]na' e dsím⁻ba' guiúng⁻
Fíi⁻naa' Dseá Jmáang⁻.

Dseá Jmáam⁻bing' i caguíng[^] Fidié[~]

⁴Joba' fíi⁻guíi[^] 'nú[^]', dseá rú⁻naa'
dseá quiá⁻ Dseá Jmáang⁻, jmée[^]na'
e nilicuíng[^]gui[^] Fíi⁻naa' Dseá
Jmáang⁻, cō[^] doñi[^] fa' ja' jíi⁻ dseá
jmigüi[^] i dseá do, dsu[^] í⁻bing' i
caguíng[^] Fidié[~] e laco[^] líiñ[^] lafa'
e cū⁻ e nisiguó[^] jogui e quíng[^]
eáng[^]. ⁵Jō lajoba' 'nú[^]' cajo, Fidié[~]
cajmée[^] e nilíng⁻na' lafa' cū⁻ e
quíng[^], joba' cuø[^] fí[^] yaang⁻na' e
Fidié[~] nijmeáiñ[^] 'nú[^]' ta[^] e lafa' nilíi[^]
cō[^] guá[^] güeang[^] quiá⁻ Fidié[~],
jogui e nilíng⁻na' lafa' jmidseá
quiá⁻ Fidié[~] i jmoo[^] lajii⁻ e iing⁻
dseá do, cō[^] la'eáang[^] cō[^] Fíi⁻naa'
Dseá Jmáang⁻ cuø[^]na' Fidié[~] jalé[^]
e catíiñ[^] e laco[^] íaang[^] dsír[^]. ⁶Cō[^] e
lajoba' fé[^] fí[^] ní[^] jí⁻ quiá⁻ Fidié[~] mí[^]
fé[^] cuaiñ[^] quiá⁻ Dseá Jmáang⁻ lala:

Jnea[~] niquiee[~] e cō[^] cū⁻ quiá⁻
tíi⁻ fíi⁻ quiá⁻ 'ñú[^] fí[^] Sión
jogui e cū⁻ job e nisiguó[^]
quíe⁻ e jogui eám[^] quíng[^]
cajo;

jō dsu[^] jaléng[^] dseá i já⁻ líng[^]
júu[^] quiá⁻ Dseá Jmáang⁻,
ja' niligøiñ[^] cō[^] e jō, cō[^]
Dseá Jmáam⁻bing' líng[^]
lafa' e cū⁻ do.

⁷Jō jaléng[^] 'nú[^]', dseá i já⁻ líng[^]na'
júu[^] quiá⁻ Dseá Jmáang⁻, eám[^]
quíng[^] e cū⁻ do quíi⁻na'; jō dsu[^]
quíi⁻ 'nú[^]', dseá i ja' já⁻ líng[^]na' e
jō, joba' nilitib⁻ laco[^] fé[^] fí[^] ní[^] jí⁻
quiá⁻ Fidié[~] lí⁻ fé[^] lala:

E cū⁻ e ja' calijíi⁻ dseá jmigüí[^]
quiá⁻ tíi⁻ fíi⁻ quiá⁻ 'nur⁻,
lanagui dseáng[^] cū⁻ laniim⁻
nica[^]uíng[^] quiá[^] 'nú[^].

⁸Jōgui litib⁻ cajo laco[^] fé[^]gui fí[^] ní[^]
jí⁻ quiá⁻ Fidié[~]:

Jō cō[^] e cū⁻ jō
seem⁻ dseá i niquiung[^].

Jō cō[^] uíi⁻ e ja' jíi⁻ i dseá do
júu[^] quiá⁻ Dseá Jmáang⁻, joba'
caquiuiñ[^], dsuco[^] lajob dseáng[^]
sí[^]iñ[^].

⁹Dsu[^] 'nú[^]gui nilíng⁻na' dseá i
nicaguíng[^] Fidié[~] e laco[^] nilíng⁻na'
dseá quiá⁻r⁻, jogui nilíng⁻na'
lafa' jmidseá i jmoo[^] lajii⁻ e iing⁻
Fidié[~], jogui nilíng⁻na' lafa' cō[^] fíi⁻
güeang[^] quiá⁻r⁻. Jō lajob líi[^] e laco[^]
niguiá⁻na' júu[^] quiá⁻ jalé[^] e guiá⁻ e
cajmée[^] Fíi⁻naa' Dseá Jmáang⁻ cō[^]
'nú[^]', cō[^] í⁻bre dseá cató[^]r⁻ 'nú[^]' e
laco[^] nilíng⁻na' dseá quiá⁻r⁻ i seeng⁻
fí[^] lí⁻ jneá[^] jír⁻ e laco[^] jō seeng⁻na' fí[^]
lí⁻ nuu[^] só[^] fí[^] lí⁻ jmoo⁻na' ta[^] quiu[^]
i 'líng[^]. ¹⁰Jō 'nú[^]', lamí⁻ jéeng[^]gui,
dseáng[^] ja' líim⁻ba' dseá fíi⁻ quiá⁻
Fidié[~], dsu[^] lanagui dseá fíi⁻ quiá⁻
dseá dob nilíng⁻na'; jogui lamí⁻
jéeng[^]gui ja' mí⁻ catíng⁻na' e fíi⁻
líng⁻ Fidié[~] 'nú[^]', dsu[^] lanagui
nicatíim⁻ba' lajo.

**'Né⁻ liseeng⁻na' e jmoo⁻na'
lajii⁻ e iing⁻ Fidié[~]**

¹¹Jō fíi⁻guíi[^] 'nú[^]', dseá rú⁻naa'
dseá quiá⁻ Dseá Jmáang⁻ i iin⁻
eáng[^], dseá i seeng⁻na' fí[^] jmigüí[^]
la e sisoo[^] sijóng⁻na' fí[^] caluu[^] fíi⁻
góo⁻na', joba' fíi⁻ 'nú[^]' e ja' cuø[^]
fí[^] yaang⁻na' e nijmée[^]na' jalé[^] e
ga' e iing⁻ ngúu[^] táang⁻na', cō[^] mí⁻
jmoo⁻na' lajo, joba' nilíng⁻ quíi⁻na'
yaam⁻ba' jóng. ¹²Jō ee⁻na' guiá⁻
jee⁻ jaléng[^] dseá i ja' mí⁻ cúing[^]
Fidié[~], cō[^] nañi[^] fa' lana gab[^] fé[^]
i dseá í⁻ uii⁻ quíi⁻na' e lafa' 'nú[^]
líng⁻na' dseá i jmoo[^] ta[^] 'lée[^], dsu[^]

mī nití' í' e nijáa'tu Dseā Jmáanḡ calé' catú' fí' jmīgiú' la, joba' i dseā í' nijmifém' bre Fidié' cajo cō' nilí' bre lajii' e guiá' e jmoó' 'nú' fí' jmīgiú' la.

¹³Jō la'eáang' Fíi'naa' Dseā Jmáanḡ jmī'goo'na' jogui jmití'na' jalé' ta' quiá' jaléng' dseata' quí'na': fa' jaléng' dseata' dseā mogui' quiá' latøng' góo'na', ¹⁴jogui i dseā i casíng' i dseata' dseā mogui' do e laco' dseā do niquidsir' í' quí'na' jogui e nicuó'r iihuí' jaléng' dseā i jmóo' ta' 'léé' jogui e nijmi'gór' cajo jaléng' dseā i jmóo' jalé' e guiá'. ¹⁵Dsucō' iing' Fidié' e ni'ee'na' røø laco' si'í', jō lajoba' nitú dseā e fé'r' gá uii' quí'na', jō i dseā i 'léé' ja' mi' cangáin' røø jalé' e jmóor' do.

¹⁶Jō güiliseeng'na' e jø' quie'gui nifí' quí'na' jalé' dsee'. Jō dsu' lajee' e seeng'na' lajō, ja' cuø' fí' yaang'na' e sí' nifí' e nijmée'na' e gá. Joba' fíi' 'nú' e ee'na' guiá' laco'gui ee' dseā i jmóo' lajii' e iing' Fidié'. ¹⁷Jogui jmi'goo'na' jaléng' dseā dseáng' laco' si'í', jogui jmi'neáang'na' jaléng' dseā rúng'na' dseā quiá' Dseā Jmáanḡ laco' catíng', jogui jmi'féng'na' Fidié', jogui lajobi jmi'goo'na' dseata' dseā féng' quiá' latøng' góo'na' cajo.

Ē uinḡ e cacá̄ Dseā Jmáanḡ iihuí'

¹⁸Joba' fíi' guí' jaléng' 'nú', dseā rú'naa' i líng' dseā 'léeng' quiá' dseā, e jmi'goo'ba' jaléng' fii' quí'na' jogui jmití'na' jalé' júu' quiá'r, dsu' o' dseáng' jii' cōo' fii'na' i féng' dsí' cōo' 'nú' 'né' jmée'na' lajō, dsu' lajob' 'né'

jmée'na' cōo' i fii'na' i soo' dsí' cajo. ¹⁹Cō' guiá' guib fíng song jaang' dseā, la'eáang' e iin' jmér' lajii' e iing' Fidié', nijmér' té'r' cōo' jalé' e huíng' e cangáin' e ja' catíin'. ²⁰Cō' song cangongíng'na' e huíng' dsu' uii' e nicajmée'na' e gá, joba' ja' ee' ta' íng' quí'na' jii' cōo' e nijmée'na' féng' áa'na' quiá' e huíng' do jóng. Jō song 'nú' cangíng'na' e huíng' dsu' uii' e nicajmée'na' e guiá', jogui e jmoó'ba' té'na' cōo' jalé' e huíng' do, joba' e jō eáang'gui quíng' fí' quini' Fidié'. ²¹Cō' uii' e lajoba' e catø' Fidié' 'nú', cō' mi' ca'íng' Dseā Jmáanḡ iihuí' uii' quí'na', ca'er' 'nú' jial e 'né' té'na' cōo' jalé' e huíng' lí' laco'gui cajmээр' 'ña'r' mi' ca'ín' iihuí'. ²²Jō Fíi'naa' Dseā Jmáanḡ ja' ca'éer' jii' cōo' dsee' o'gui cajmígøin' jii' jaang' dseā cōo' jalé' e fé'r'. ²³Jō mi' casí' dseā júu' 'lé' dseā do, dsu' ja' cañiir' cōo' júu' 'lé' quiá' dseā í'; jogui mi' cacuø' dseā jalé' iihuí' dseā do, dsu' ja' cañiir' e cuø'r' dsee' i dseā í', dsucō' lí' lí' e cajáng' 'ña'r' fí' jaguó' Fidié', cō' niñir' e quidsí' dseā do í' quiá' lajiing' dseā laco' catíim'.

²⁴Jō cacō' Dseā Jmáanḡ jalé' dsee' quí'naa' mi' cacár' jalé' iihuí' fí' dse' crúu' e laco' jneaa'aa' lafa' nicajúm'baa', cō' jø' quiá'gui ta' quí'ii' jalé' dsee', jogui e laco' nisee'naa' e ee'naa' røø laco' catíng'. Dsucō' Fíi'naa' Dseā Jmáanḡ calihuíin' e catáin' fí' dse' crúu' e lí' laco' 'nú' nilí'na' e niliseeng'na' røø laco' si'í'. ²⁵Dsucō' 'nú' lami' jéeng'gui ngi'na' laco' ngi' jo'se' i si'ím' i ja' seeng' fii', dsu'

lanagui nicaquá' jím' yaang'na' e nicajmicuíng'na' Dsea' Jmáang', jogui lana íb' dseá' i ninée' ni' 'nú' jogui i nijmoo' í' 'nú' laco'gui jaang' dseá' i jmoo' í' guiá' jo'se' quía' contøng'.

Jial 'né' seeng' jaléng'
dseá' sicúng' guó'

3 Jøba' fíi' guí' 'nú', dseá' rú'naa' dseá' quía' Dseá' Jmáang', jaléng' 'nú' dseamf' 'né' nijmi'goo'ba' jaléng' dseañu' quí'na'. Cø' song ii' lajee' la'ó' dseañu' ja' já' mí' calfiñ' júu' quía' Fíi'naa' Dseá' Jmáang', dsu' song guiáb' ee'na' cø'or', jangám' já' niliñ' e júu' jo doñí' fa' ja' mí' casí'na'r jii' camí' júu' quía' dseá' do. ²Cø' mí' niní' jaléng' i dseañu' do e eám' guiá' jalé' e jmoo'na' jogui e eám' jmi'goo' rúng'na' cajo, jøba' jangám' ni'fñ' e júu' do jóng. ³Dsu' ø' jii' e jmáang' guiá' yaang'na' lí' caluu', fa' jalé' e si'náang' guí'na' e jlo' osi quíé'na' jalé' ñí' cunée' é' osi jalé' mi'núung' e niguo'. ⁴Cø' guiá'gui jogui niing'gui fí' quini' Fidiée' e jial guiá' jmáang' yaang'na' cø'or' jalé' e í' óo'na', jogui e ja' jmicøng' yaang'na' cø'or' dseá' rúng'na', jogui e seeng'na' juguí' júu' røø, cø' lajii' e naba' e eáang'gui quíng' fí' quini' Fidiée'. ⁵Jo lajob líng' jaléng' dseamf' i caliséng' malií' i calicuíng' Fidiée', cø' jaléng' i dseamf' í' cajáng' yaaiñ' fí' jaguó' Fidiée' jogui cajmi'gór' bir dseañu' quía'r' cajo. ⁶Jo lajob cajmée' jaang' dseamf' i caliséng' malií' i calisí' Sara, cajmée' bre núu'r' júu' quía'

dseañu' quía'r' i calisí' Abraham jo eám' cajmi'gór' í'. Jogui 'nú', dseamf', lafa' jóo' i Sara dob líng'na' song jmoo'na' jmag' e guiá' jogui e ja' 'gó'na' jii' cøø e jmoo'na' jalé' e jo.

⁷Jogui jaléng' 'nú', dseá' líng'na' dseañu', jmee'na' féng' áa'na' cø'or' jaléng' dseamf' quí'na'. Jmi'goo'na'r dseáng' laco' sí'í' e jmi'gó' dseá' jaang' dseamf', jo ø' uí' lajii' e dseamf' dseáng' guiá' laco' dseañu' e 'né' jmée'na' lajo, dsu' lajob 'né' jmée'na' cajo uí' e røøb' íng' Fidiée' jneaa'aa' e seé'naa' cøøng' cø'or' lata', doñí' fa' dseañu' osi dseamf' é. Jøba' jmee'ba' lajo e laco' ja' ee' jníng' quía' júu' quí'na' mí' fóng'na' Fidiée'.

Jaléng' i íng' iihuí' uí' e
jmóor' jalé' e guiá'

⁸Jøba' fíi' guí' 'nú', dseá' rú'naa', e güiliseem'ba' e guiá' la'ó' rúng'na', jogui e siing'na' røø, jogui e iing' rúng'na' laco' catfing' e jmoo' dseá' quía' Dseá' Jmáang'. Jogui jmée'na' e guiúng'na' cø'or' jaléng' dseá' jogui e ja' jmi'jlong' yaang'na' cajo. ⁹Jogui song i líng' dseá' eer' gá' cø'or' 'nú', jøba' ja' jmée'na' quí' táa' lajo cø'or', jogui song sí'r' 'nú' 'leáang', dsu' 'nú'gui ja' 'né' e ngii'na' lajo quía'r', dsuco' ø' lajo e 'né' jmée'na'. Cø' lí' lí' 'né' mí'na' Fidiée' uii' quía'b' i dseá' la'í' e laco' nijmigüeang' neiñ', cø' Fidiée'bing' i nicatø' 'nú' e ni'fing'na' güea'^ quía'r'. ¹⁰Dsuo' lalab fé' fí' ni' jii' quía' Fidiée':

Ii' dseá' iing' e niliseeng' guiá' fí' jmi'gü' la

jogui e seeiñ` juguiá` laco`
 jmií` ,
 'né` nijmeáiñ` í` nisí`bre e laco`
 ja` nifé`r` ga` ,
 jo lajobi losuwr` cajo e laco` ja`
 nifé`r` júu` adsee` .
 11 Jo 'né` e nitú`na' e jmoo`na' jalé`
 e ga` ,
 jo 'né` nijmée`na' jmang` e
 guiá`
 jogui 'né` nijmi`úung`na' e
 seeng`na' juguiá` júu` rø`
 cóo`r` dsea` rúng`na' .
 12 Co' Fíi`naa' jmoo`bre í` jaléng`
 dsea` quiá`r` i` jmoo` jalé` e
 guiá` ,
 jogui jáb` núur` jalé` júu`
 quiá`r` dsea` í` mĩ` ee`go mi`r`
 dsea` do ,
 dsu' 'ní` níim`bre jaléng` i` dsea`
 i` jmoo` ga` .
 13 Co' jíi` jaang` dsea` cuøng` lí`
 jmeáiñ` 'nu` ga` song jmi`úung`na' e
 jmoo`na' jmang` e guiá` . 14 Dsu' car`
 jíi` e ee`na' e guiá` do ni`íim`ba`
 e huíng` , dsu' eáam` juguiá` quíi`
 'nú` song lajo . Joba' ja` føng`na`
 quiá`r` i` dsea` i` jmáng` 'nú` ga` , o`gui
 jmoo`na' 'gó`na' cajo . 15 Co' lí` lí`
 'né` e nijmi`goo`na' Fíi`naa' Dsea`
 Jmáang` e car` ngocáng` óo`ba` ,
 jogui 'né` e néeb` guiá` quíi`na`
 contøng` e ningi`na' quiá`r` jaléng`
 dsea` i` iing` nillíni` cuaiñ` quiá`r`
 lajíi` e nisita` óo`na' e nicuó`r` Fidiée`
 'nú` . 16 Dsu' mi` ngi`na' quiá`r` i`
 dsea` í` , 'né` jmée`na' e jmi`goo`ba're
 jogui 'né` e ja` mijløng` yaang`na`
 cóo`r` , jogui lajobi 'né` ee`na' guiá`
 e jo` f` áa`na' jalé` e ga` e lami`
 jmoo`na' lami` jéeng`gui , jo lajoba`
 jaléng` i` dsea` i` fé` ga` uii` quiá`r`
 jalé` e guiá` e jmoo`na' do nilf` í`

líim`bre quiá`r` yaaiñ` cóo`r` lajíi` e
 fé`r` do .

17 Co' guiá`gui e ni`íing`naa`
 iihuí` uii` e jmoo`naa` e guiá` song
 lajo iing` Fidiée` , dsu' ga`gui b líi` e
 ni`íing`naa` iihuí` uii` e jmoo`naa`
 jalé` e ga` . 18 Co' 'ñiab` Fíi`naa' Dsea`
 Jmáang` cacár` iihuí` cartí` cajúin`
 uii` dsee` quí`naa` , co' lajo nisi`b`
 e nidsingíin` cóo` ya` lata` rø`
 jmigüi` . Dsuo` ír` líiñ` jaang` i` ee`
 rø` i` ja` dsee` røøng` , dsu' cajám`
 'ñia`r` e cacár` iihuí` uii` quiá`r`
 jaléng` jneaa`aa` , dsea` líing`naa`
 dsea` dsee` dsea` quí` , e laco` nitø`
 jneaa`aa` fí` quini` Fidiée` . Jo ír`
 cajnga` dsea` quiá`r` lafa` jaang`
 dsea` jmigüib` , dsu' cajíb`tur
 la'eáang` cóo`r` Jmiguí` quiá`r` Fidiée` .
 19 Jo la'eáang` cóo`r` e Jmiguí` quiá`r`
 Fidiée` do e jmicóo`r` quiá`r` do
 cangór` e cangoguiar` júu` quiá`r`
 Fidiée` jee` jaléng` 'lii` i` sijníng`
 cartí` mi` nitf` í` e Fidiée` quidsí`
 í` quiá`r` . 20 Jo jaléng` i` dsea` í`
 laam`bre cajméer` ie` mali`gui do ,
 ie` lami` seeng`gui Noé , ie` lami`
 cajéeng` Fidiée` e féng` dsíir` cóo`r`
 ír` do lajee` e lí` e móo` dsée` do e
 fí` lí` caláang` jñing` dsea` sinúu`
 quiá`r` Noé la'eáang` fí` dsíi` e
 móo` do mi` ca`a` jmi` fí` jmiguí`
 la . 21 Co' e jmi` jo guøng` lafa`
 jmi` cóo`r` e saang` dseab` , dsuo`
 la'eáang` cóo`r` e joba` e cuø` lí` e
 caláang`naa` jee` dsee` quí`ii` . Dsu`
 e saang` dsea` jmi` do ofa` guøng`
 e jgíng` ngúu` táang` dsea` , co' lí`
 lí` guøng` e 'né` mii`naa` Fidiée` e
 ni`íiñ` dsee` quí`ii` e laco` jo` líi`guí`
 dsea` dsee` . Jo dsu' jo` líi`naa` lajo ,
 co' nicajgáang`naa` jmi` uii` e
 cají`tu` Fíi`naa' Dsea` Jmáang` mi`

cangî e cajúin̄. ²² Jo mī cangî e cajír' do, cangám' tur fí' ñifí', jo lana dob niguiin̄ lí' lí' dsée' laco' guinḡ Tiquiár' Fidiée', jo fí' job quier' nifí' quíá' jaléng' ángeles i líing' guotiir' cóo' gui jaléng' gui dseá guí' i 'gøng' jogui jaléng' i óo ta' cajo.

Majmicóo' naa' dseá rú' naa'
lí' laco' e cangíing' naa' e
caçuo' Fidiée' jneaa' aa'

4 Joba' fíi' guíi' 'nú', dseá rú' naa' dseá quíá' Dseá Jmáang-, e lí' laco' gui cangongíing- Dseá Jmáang- iihuíi' lajee' táaiñ' fí' jmigüí' la, joba' lajob 'nú' cajo 'né' e jmée' na' té' ba' jogui e féng' 'óo' na' mī' ningíing' na' e huíing'. Jo doñi' ií' dseá quíá' Dseá Jmáang- i ngíing' e huíing' fí' jmigüí' la, nicalím- bí' quíá' dsee- quíá' i dseá í'. ² Jo co' lajob líi', joba' jo' 'né' jmér' lajii' e iing' ngúu' táaiñ' laco' gui la jmoo' dseá i si' niim' bi cóo' dsee- quíá', dsu' lana 'né' nijmitir' lajii' e iing' Fidiée' lata' seeiñ'. ³ Dsu' té' jii' lana e jmoo' na' laco' gui la jmoo' dseá i ja' cuíing' Fidiée'; co' 'nú', ie' nú' gui e calicuíing' na' dseá do, cajmee' na' jalé' e ga' e ja' dseeng', fa' mī' suung' na' jalé' e sea' fí' jmigüí', jogui jmoo' na' ta' güiing' cóo' dseañu' 'osi dseamí i o' quíi' na', jogui jmoo' na' ta' í', jogui jmoo' na' ta' gø' cúng', jogui eáang' ta' na' míi' fí' lí' née' júu', jogui jmiféng' na' jaléng' diée' i o' já'. ⁴ Jo laco' 'nú' nicalítu' ba' lana e jmoo' na' jalé' e ga' do, joba' eám' dsigá' dsí' jaléng' i dseá i jmoo' bi e 'lí' do cóo' 'nú', jogui gab' nífé'r

uui' quíi' na' cajo. ⁵ Jo dsu' jaléng' i dseá í' niguiéeb' jmī' mí' niguiéer- cuente quíá' r' fí' quini' Fidiée', dseá ninée' guíá' quíá' r' e niquidsir' í' quíá' jaléng' dseá jmigüí' i seeng' gui cóo' gui jaléng' dseá i nicajúng- cajo. ⁶ Jo dsu' uíi' e lajob líi', joba' nicaguaí' dseá júu' quíá' Dseá Jmáang- jee' jaléng' i dseá i nicajúng- do e laco' e caliséiñ' fí' quini' Fidiée' e cajmicóo' Jmiguí' quíá' Fidiée' quíá' r', nañi' fa' nicalitidsib' í' quíá' r' lajee' e seeiñ' fí' jmigüí' la.

⁷ Jo jo' huøø- róo' gui jmigüí' e nidsijée' lajii' e si' í' quíá' Fidiée' e nidsijée'. Joba' fíi' i 'nú', dseá rú' naa', ií' óo' na' laco' catíing-, jogui ñiim' bi óo' na' e laco' lí' na' e føng' na' Fidiée' e ngocáng' óo' na' mī' eegø' míi' na' r. ⁸ Dsu' niing- gui eáang' e nijmi' neáang' na' dseá rúng' na' e ngocáng' óo' na', dsuco' mī' jmi' neáang' na' rúng' na', joba' nilíb' niliféng' 'óo' na' quíá' rúng' na' doñi' fa' sea' jmiguiú' dsee- quíá' r'. ⁹ Jogui fim' ba' e iáang' óo' na' jaléng' dseá cóo' júu' røø mí' ií' guilíng- fí' quíi' na'. ¹⁰ Jogui 'né' jmicóo' rúng' na' laco' si' í', dseáng' lí' laco' jii' e catíing- e cangíing' na' quíá' Fidiée' lajaang' lajaang' na'. ¹¹ Jogui song ií' 'nú' cangíing' na' e guiá' na' júu' quíá' Fidiée', 'né' fo' na' e júu' jo laco' iing' Fidiée' e fo' na'. Jogui mī' ií' jaang' 'nú' ngíing' na' e jmoo' na' cóo' ta' e jmoo' na' lajii' e iing' Fidiée', 'né' jmée' na' e jo dseáng' la' eáang' cóo' bí' e cuø' dseá do 'nú'. Jo lajalébi' e jmoo' na', jmee' ba' dseáng' laco' nijmiféng' na' Fidiée' la' eáang' cóo' Fii' naa' Dseá

Jmáang̃, cò' íb` dseà ì féng' joguì ì 'gøng' latã. Jo lajob 'né` nilitĩ.

**Mí` íng` dseà` quiá` Dseà`
Jmáang` jalé` iihuí`**

¹²Jo lalab fíi` túu` 'nú'`, dseà` rú`naa' dseà` quiá'` Dseà` Jmáang̃, ja` jmoò`na' e dsi'gó` óo`na' mĩ` ngiing`na' jee` jalé` iihuí` uíi` e líing`na' dseà` quiá'` dseà` do, joguì` ja` í` áa`na' e jíi` 'nú'` dsingíing`na' lajo. ¹³Dsucò' o' lajo e 'né` jmée`na', cò' lí' lí' 'né` e cuó'` bí` rúng`na' e jmi'íáang` óo`ba' lajíi` e iihuí'` do, cò' lajob e cangongíing` Dseà` Jmáang̃` fí' jmiigüi` la, jo lajoba' nili'íáang` óo`na' mĩ` nimó`na' e nijáa`tu Dseà` Jmáang̃` fí' jmiigüi` la cóo'` e laniing` 'gøiñ'` do. ¹⁴Jo juguía` quíi`na' song` iì` dseà` ì sí'` 'nú'` júu` 'lí'` uíi` e líing`na' dseà` quiá'` Dseà` Jmáang̃, cò' contøøm` seeng` cóo'` 'nú'` e Jmiguí'` jlo'` niing` quiá'` Fidiée` do. ¹⁵Joguì` song` iì` 'nú'` móo`na' iihuí', dsu'` gab` líi'` song e iihuí'` do ca'íing`na' uíi` quiá'` e cajngang`na' dseà, òsi` quiá'` e jmoò`na' iì, òsi` quiá'` e nica'lee`na' é, òsi` quiá'` e quíng`na' jee` jalé` e ja` e cuaiñ` quíi`na'. ¹⁶Jo dsu'` song e iihuí'` e móo`na' do ca'íing`na' uíi` quiá'` e líing`na' dseà` quiá'` Dseà` Jmáang̃, joba' ja` 'né` jmée`na' e i'` líing`na', cò' lí'` lí' 'né` e jmiféng`gui'` Fidiée`b` uii` quiá'` e jo.

¹⁷Jo lanagui` nicatfb` í'` e Fidiée`` niquidsir` í'` quiá'` jaléng` dseà` jmiigüi', joguì` nináng` lajee` la'ó'` jneaa`aa', dseà` líi`naa' dseà` quiá'r`. Jo cò' lajob líi', joba' `jialgui` tíi` ga` iihuí'` nidsingíing` jaléng` dseà` ì ja` náu'` júu` quiá'` Fidiée`? ¹⁸Joguì`

laco'` fé'` fí'` ni` ji` quiá'` Fidiée`` lala: "Song jaléng` ì dseà` ì quiúng` laco'` sí'í` huíim` nileáiñ` jee` dsee` quiá'r`, joba' `jialgui` tíi` ga` nidsijée` cóo'` jaléng` dseà` ì 'líng'` joguì` cóo'` ì beáng'` dsee` yaang`?" ¹⁹Jo song cuó'` Fidiée` fí' e íng` jaléng` dseà` quiá'` Dseà` Jmáang̃` iihuí', joba' jaléng` ì dseà` í'` 'né` jmé`bir` jmang` e guiá`, joguì` nijáng` yaaiñ` car` ngocáng` dsiir` fí'` quini` Fidiée` ì cajmeáang` ír` do, cò' dseáng` jmitib` Fidiée` jalé'` júu` quiá'r`.

**Júu` íi` 'goo` e catíing` jaléng`
dseà` quiá'` Dseà` Jmáang̃`**

5 Jo lanagui` iin`n` nifón`n` jaléng` dseà` cóøng` ì quié` nifi'` quíi`na' jee` la'ó'` 'nú'`, dseà` líing`na' dseà` quiá'` Dseà` Jmáang̃, cò' jnea` líin`n` jaang` ì quié` nifi'` laco'` í'` bre cajo, joguì` camó`bái` jalé'` iihuí'` e cangongíing` Dseà` Jmáang̃` fí'` dse'` crúu', joguì` nitím`baa` cajo laco'` ì dseà` í'` e nimoo`o` e laniing` 'gøng'` quiá'` Dseà` Jmáang̃` mĩ` nijáa`tur` fí'` jmiigüi` la. ²Joba' fíi'` í'` 'nú'`, dseà` líing`na' dseà` cóøng` ì quié` nifi', jmee`na' í'` jaléng` dseà` ì cangíing`na' ì nicané'` ní'na' ì nicacuøng'` Fidiée` 'nú'`, cò' ì dseà` í'` líiñ` lafa' jo'se'` quiá'` Fidiée`. Joguì` jmee`ba' e jo` e ngocáng` óo`na' laco'`gui` iing` Fidiée`, jo` ja` jmée`na' e laguidseaang` o'`gui` e laco'` dsináang`na' cuu` cajo. Dsu'` jmee`ba' jalé'` e jo` e íáang` óo`na'; ³jo` ja` 'né` jmée`na' lafa' dseà` fii` ì laguidseaang` quiu'` ta` quiá'` jaléng` dseà` quiá'`, dsu'` lí'` lí' 'né` e nijmi'úung`na' e ni'ee`na' røø, jo` lajoba' cuóøng` nijøø` ì dseà` quíi`na' do e nijmér` laco'` sí'í` cajo. ⁴Joba'

mī tí lí nijaá'tu Dseà Jmáanḡ, ī dseà ī laniinḡ do ī jmóò lafa' tā ní jo'se', joba' 'nú' ni'finḡ'na' lajiī' e si'finḡ'na' quiá' Fidiéé' e jlo' eáang' e ja' tóo' jmī' fa' e ni'finḡ'.

⁵Jogui lajobi' 'nú' cajo, jaléng' siming', 'né' jmée'na' núu'na' jogui e jmi'goo'na' jaléng' dseà còong'. Jo lajiing' 'nú' ja' 'né' jmée'na' jløng'na' quiá' rúng'na', dsucò' lalab fé' fí' ni' jì' quiá' Fidiéé' lí' fé' lala:

Dseáng' teá' sée' Fidiéé' quiá' jaléng' dseà ī jmicòong' yaang',
dsu' eáam' guiá' jmicóo'r' jaléng' dseà ī ja' jmóò lajo dsu' ñi'bre e 'né' e nijmicóo' Fidiéé' quiá'r'.

⁶Joba' cuòø' fí' yaang'na' e Fidiéé' nicár' nifi' quií'na', co' íb' dseà laniinḡ 'gøng' cajo, jo lajoba' niseáiñ' 'nú' yá' mī' nití' í' quií'na'. ⁷Joba' fíi' i' 'nú', dseà rú'naa' dseà quiá' Dseà Jmáanḡ, 'naang'na' ca' jalé' fí'í' dsí' e seeng'na' fí' jmigüü' la jo guiá'na' jalé' e jo fí' jaguó' Fidiéé', dsucò' dseà dobing' ī eáang' to' fíing' 'nú' contòong'.

⁸Jogui 'né' e í' áa'na' røø, jogui cajo 'né' e siñiing' áa'na' contòong' e laco' ja' nijmigòøng' fii' ī 'ling' 'nú', dsucò' í' dseáng' 'ní' níim'bre jneaa'aa' e ngír' fí' la fí' na lafa' jaang' ie' e 'náng'ne' líing' ī nisáng'ne'. ⁹Dseáng' ja' cuø'na' fí' e fii' ī 'ling' do nijmér' e nijmigòøin' 'nú' lajo, jogui jie' mī' tíuung'na' e ja' líing'na' júu' quiá' Dseà Jmáanḡ, co' niñí'na' e jaléng' rúng' dseà quiá' Dseà Jmáanḡ ī seeng' fí' la'úng' fí'

jmigüü' røøb' ngíiñ' iihuí' laco' 'nú'. ¹⁰Dsu' mī' ningí' e nica'fing' 'nú' jalé' iihuí' lajee' cateá, job mī' nijmé' Fidiéé' e ni'uíng'na' dseà guiúng' dseáng' laco' si'í', jogui nijmér' e nisíng'na' teá' gui fí' guiá' còo' Dseà Jmáanḡ, jogui e nita' óo'na' e Fidiéeb' dseà nicá' nifi' quií'na'. Dsucò' dseà dobing' ī eáang' 'neáang' jneaa'aa', jo nicatò'r' jneaa'aa' cajo e laco' ni'uíng'na' dseà ī seeng' còong' còo'r' lata' colíing' còo' Joor' Dseà Jmáanḡ. ¹¹Jo eáang' laniing' 'gøng' dseà do lata' jee' jalé' e sea' fí' jmigüü'. Jo lajob 'né' niliti'.

Júu' guicóo' e lidséng'

¹²Jo la'eáang' còo' Silvano, jaang' dseà rú'naa' ī dseáng' ī lajang' líing' dseà quiá' Dseà Jmáanḡ, nicajmée' e e jì' jiu' la e laco' nifón'n 'nú' jogui e nicuòøø' 'nú' bí' e laco' nijmitaa' óo'na' e lajalé' e güea' e nica'fing'na' do cuø' lí' dseáng' e lajam'ba' 'neáang' Fidiéé' 'nú'. Joba' fíi' i' 'nú' e lajob 'né' jmée'na' e teáam'bi' teá' fí' lí' niteáang'na' còo' Dseà Jmáanḡ. ¹³Jogui jaléng' dseà quiá' Dseà Jmáanḡ ī neáang' fí' Babilonia ī nicagúing' Fidiéé' do laco'gui nicagúñ' 'nú', guiéiñ' júu' guicóo' quií'na' cajo, jogui lajobi' ī jòo' ī sii' Marcos. ¹⁴Jogui se'na' guoò' rúng'na' mī' jíng' rúng'na' uii' e 'neáang' rúng'na'. Jogui güiliseem'ba' juguiá' júu' røø lajiing'na' dseà líing'na' dseà quiá' Fíi'naa' Dseà Jmáanḡ.

Jo jii' job quiá' lana.

Jo lanab jii' fé' jì' la'uii' quiá' Tú' Simón.